

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonė dėl nusikaltimų aukų teisės aktų rinkinio, įskaitant direktyvos, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos reikalavimai, pasiūlymą ir reglamento dėl apsaugos priemonių tarpusavio pripažinimo civilinėse bylose pasiūlymą

(2012/C 35/02)

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS,

atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 16 straipsnį,

atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 7 ir 8 straipsnius,

atsižvelgdamas į 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ⁽¹⁾,

atsižvelgdamas į 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo ⁽²⁾, ypač į jo 41 straipsnio 2 dalį,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

1. ĮVADAS

1.1. Bendra informacija

- 2011 m. gegužės 18 d. Komisija patvirtino teisėkūros priemonių rinkinį dėl nusikaltimų aukų apsaugos. Teisės aktų rinkinį sudaro direktyvos, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai, pasiūlymas (toliau – siūloma direktyva) ir reglamento dėl apsaugos priemonių tarpusavio pripažinimo civilinėse bylose pasiūlymas (toliau – siūlomas reglamentas) ⁽³⁾. Prie abiejų pasiūlymų pridėdamas Komisijos komunikatas dėl aukų teisių stiprinimo ES ⁽⁴⁾.
- Nepaisant to, kad teisėkūros iniciatyva buvo įtraukta į EDAPP teisėkūros konsultavimosi prioritetų sąrašą, su EDAPP nebuvo konsultuojamasi pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalį ⁽⁵⁾. Todėl ši nuomonė pagrįsta to paties reglamento 41 straipsnio 2 dalimi. EDAPP rekomenduoja patvirtintų priemonių preambulėse pateikti nuorodą į šią nuomonę.

1.2. Teisės aktų rinkinio uždaviniai ir taikymo sritis

- EDAPP palankiai vertina teisės aktų rinkinyje nustatytus politikos uždavinius, kurie, atsižvelgiant į Stokholmo programą ir jos veiksmų planą, yra tokie: stiprinti nusikaltimų aukų teises ir užtikrinti, kad būtų patenkinti jų apsaugos, paramos ir teisės kreiptis į teismą poreikiai ⁽⁶⁾.
- Siūloma direktyva siekiama pakeisti Tarybos pamatinį sprendimą 2001/220/TVR dėl nukentėjusiųjų padėties baudžiamosiose bylose ⁽⁷⁾. Joje nustatytos bendros būtiniausios nusikaltimų aukų teisių,

⁽¹⁾ OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

⁽²⁾ OL L 8, 2001 1 12, p. 1.

⁽³⁾ Atitinkamai KOM(2011) 275 ir KOM(2011) 276.

⁽⁴⁾ Žr. Komisijos komunikatą – Aukų teisių stiprinimas ES, KOM(2011) 274.

⁽⁵⁾ Paskelbta EDAPP interneto svetainės (<http://www.edps.europa.eu>) skiltyje: Konsultacijos/Prioritetai.

⁽⁶⁾ Žr. Komisijos komunikatą – Aukų teisių stiprinimas ES, cituota pirmiau, p. 2.

⁽⁷⁾ OL L 82, 2001 3 22, p. 1. Aiškinamajame memorandume pripažįstama, kad nors šioje srityje padaryta pažanga, pamatinės direktyvos uždaviniai nebuvo visiškai pasiekti.

paramos joms ir jų apsaugos taisyklės. Visų pirma siūlomos direktyvos tikslas – užtikrinti, kad su aukomis būtų pagarbiai elgiamasi, kad būtų atsižvelgiama į specialius pažeidžiamų aukų poreikius, kad aukos gautų reikiamą paramą ir informaciją ir kad jos galėtų dalyvauti bylos nagrinėjime⁽⁸⁾.

5. Siūlomu reglamentu siekiama užtikrinti, kad aukos, kurioms garantuojama apsaugos priemonė civilinėje byloje vienoje iš valstybių narių, gautų tokią pačią apsaugą, jeigu persikeltų į kitą valstybę narę, ir joms nereikėtų dalyvauti atskiroje procedūroje⁽⁹⁾. Ši priemonė papildo direktyvos dėl Europos apsaugos orderio pasiūlymą (EPO iniciatyva), kuriame reglamentuojamas baudžiamosiose bylose taikomų apsaugos priemonių tarpusavio pripažinimas. EPO iniciatyva, dėl kurios EDAPP 2010 m. spalio mėn. priėmė nuomonę⁽¹⁰⁾, šiuo metu svarstoma Europos Parlamente ir Taryboje.

1.3. Šios nuomonės tikslas

6. Stokholmo programoje nustatyta, kad privatumo ir asmens duomenų apsauga atlieka labai svarbų vaidmenį laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje, ypač teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje. 2010 m. spalio mėn. EDAPP priėmė nuomonę dėl EPO iniciatyvos, kurioje pabrėžė poreikį laikytis nuoseklaus duomenų apsaugos režimo įgyvendinant teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje iniciatyvas⁽¹¹⁾. Šiuo atveju EDAPP pabrėžė, kad duomenų tvarkymui teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje būdingas didelis tvarkomų duomenų opumas ir poveikis, kurį atitinkamas duomenų tvarkymas gali turėti duomenų subjektams⁽¹²⁾. Todėl reikia skirti tinkamą dėmesį duomenų apsaugos aspektams, susijusiems su iniciatyvomis šioje srityje, ir prireikus nustatyti atitinkamas taisykles ir apsaugos priemones.
7. EDAPP nuomone, pagarba privatumui ir asmens duomenims yra pagrindinis aukų apsaugos, kurią siekiama užtikrinti siūlomomis priemonėmis, elementas. Todėl šioje nuomonėje daugiausia dėmesio bus skiriama su privatumu susijusiems pasiūlymų aspektams ir pateikiamos idėjos, kaip pagerinti arba sustiprinti aukų apsaugą.

2. PASIŪLYMŲ ANALIZĖ

2.1. Direktyva dėl nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos

8. Įvairiomis siūlomos direktyvos nuostatomis tiesiogiai arba netiesiogiai reglamentuojami privatumo ir duomenų apsaugos klausimai⁽¹³⁾. Apskritai kalbant, EDAPP palankiai vertina šias nuostatas, nes jų tikslas – apsaugoti aukų privatumą. Nepaisant to, jis mano, kad apsaugos standartai tam tikrais atvejais galėtų būti sugriežtinti ir paaiškinti nepažeidžiant jų, kaip būtinausių standartų, pobūdžio.
9. EDAPP pastabose daugiausia dėmesio bus skiriama šiems aspektams: 1) siūlomos direktyvos 23 straipsniui, kuriuo reglamentuojama teisė į privatumo apsaugą ir ryšiai su žiniasklaida; 2) aukų teisėms į informaciją ir teisei susipažinti su savo asmens duomenimis ir; 3) aukos ir paramos aukoms tarnybų bendravimo konfidencialumo apsaugai. Šie aspektai bus aptarti tolesnėse dalyse.

2.1.1. Aukos privatumo apsauga

10. Pagrindinė siūlomos direktyvos materialinė nuostata, reglamentuojanti privatumo klausimus, yra 23 straipsnis „Teisė į privatumo apsaugą“. 23 straipsnio 1 dalyje konstatuojama, jog „valstybės narės

⁽⁸⁾ Žr. Komisijos komunikatą – Aukų teisių stiprinimas ES, cituota pirmiau, p. 8.

⁽⁹⁾ Ten pat.

⁽¹⁰⁾ 2010 m. spalio 5 d. EDAPP nuomonė dėl Europos apsaugos orderio ir Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose, (OL C 355, 2010 12 29, p. 1).

⁽¹¹⁾ Ten pat, visų pirma žr. nuomonės II dalį.

⁽¹²⁾ Ten pat, 1 punktą.

⁽¹³⁾ Visų pirma žr. 22 konstatuojamąją dalį, kurioje pripažįstama, kad aukos privatumo apsauga gali būti svarbi priemonė, padedanti užkirsti kelią tolesnei viktimizacijai; 27 konstatuojamąją dalį, kurioje pateikiama nuoroda į asmens duomenų apsaugą, suteikiamą asmenims pagal Tarybos pamatinį sprendimą 2008/977/TVR, ir Europos Tarybos 108-ąją konvenciją; 21 straipsnį, kuriame reglamentuojamos priemonės, padedančios išvengti nereikalingos apklausos, susijusios su aukos privačiu gyvenimu, ir priemonės, leidžiančios nagrinėti bylą uždaramo teismo posėdyje; 23 straipsnį, kuriame reglamentuojama teisė į privatumo apsaugą ir elgesį su žiniasklaida.

užtikrina, kad nagrinėdamos bylą teisminės institucijos galėtų patvirtinti tinkamas priemones aukų ir jų šeimos narių privatumui ir atvaizdui apsaugoti“. EDAPP turi įvairių pastabų dėl šios nuostatos.

11. Pirmą, 23 straipsnio 1 dalyje nėra aptarti visi nusikaltimų aukų teisės į privatumo apsaugą aspektai. Nuostatos taikymo sritis yra kur kas siauresnė, nes joje „teisminėms institucijoms“ paprasčiausiai suteikiama teisė tvirtinti apsaugos priemones „nagrinėjant bylą“. Vis dėlto privatumo apsauga turėtų būti užtikrinama ne tik „nagrinėjant bylą“, bet taip pat atliekant tyrimą ir ikiteisminio tyrimo etape. Bendriau tariant, privatumas prirėkū turėtų būti užtikrinamas nuo pirmo kontakto su kompetentingomis institucijomis ir taip pat baigus nagrinėti bylą.
12. Šiuo atveju verta pažymėti, kad keliuose tarptautiniuose dokumentuose, kitaip nei 23 straipsnio 1 dalyje, įtvirtintas platesnio užmojo požiūris. Europos Tarybos rekomendacijoje Rec(2006) 8 dėl pagalbos nuo nusikaltimų nukentėjusiems asmenims, pvz., nustatyta, jog „valstybės turėtų imtis atitinkamų priemonių, kad kiek įmanoma labiau išvengtų įsikišimo į aukų privatų ir šeimos gyvenimą, taip pat užtikrintų aukų asmens duomenų apsaugą, visų pirma tyrimo ir persekiojimo metu“ (pabraukta autoriaus) ⁽¹⁴⁾. Kituose dokumentuose įtvirtintos panašios nuostatos ⁽¹⁵⁾.
13. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, EDAPP rekomenduoja pridėti prie 23 straipsnio pirmą pastraipą, kurioje būtų bendresniais bruožais nustatyta, kad valstybės narės kiek įmanoma labiau užtikrina aukų ir jų šeimų privataus gyvenimo, taip pat aukų asmens duomenų apsaugą nuo pirmo kontakto su valstybės institucijomis ir baigus nagrinėti baudžiamąją bylą. Be to, dabartinė 23 straipsnio 1 dalis turėtų būti pakeista taip, kad leistų teisminėms institucijoms patvirtinti apsaugos priemones ir „vykdant nusikalstamos veikos tyrimą“.
14. Antra, 23 straipsnio 1 dalyje nėra jokios užuominos dėl konkrečių priemonių, kurias gali patvirtinti teisminės institucijos, kad apsaugotų aukos teisę į privatumą, turinio. EDAPP supranta, kad šioje srityje valstybėms narėms norima palikti kuo didesnę laisvę veikti savo nuožiūra. Tačiau didesnis tikslumas gali būti naudingas. Visų pirma pasiūlyme galėtų būti nustatytas sąrašas būtinausių priemonių, kurias pagal nacionalinę teisę gali patvirtinti teisminės institucijos, kad apsaugotų aukos privatumą ⁽¹⁶⁾. Tai, pvz., gali būti tokių rūšių priemonės:
 - informacijos apie aukų ir jų šeimos narių tapatybę ir buvimo vietą neatskleidimas arba atskleidimo ribojimas tam tikrais atvejais ir esant konkrečioms aplinkybėms (kaip nurodyta 22 konstatuojamojoje dalyje),
 - įsakymas pašalinti tam tikrus konfidencialius bylos duomenis arba uždrausti atskleisti konkrečią informaciją,
 - opios informacijos teismo sprendimuose arba kituose sprendimuose, kurie paprastai skelbiami viešai, skelbimo ribojimas.
15. Trečia, 23 straipsnyje nėra jokios nuostatos dėl informacijos, kurią turi valdžios institucijos, konfidencialumo užtikrinimo. Šiuo atveju pirmiau cituotoje Europos Tarybos rekomendacijoje Rec(2006) 8, be to, galima rasti naudingų pavyzdžių. Rekomendacijos 11 punkte nustatyta, jog valstybės turėtų reikalauti, kad visos su aukomis bendraujančios institucijos patvirtintų aiškias taisykles, kuriomis remdamosi jos galėtų atskleisti trečiajai šaliai iš aukos gautą arba su ja susijusią informaciją tik jei auka aiškiai sutiko, kad tokia informacija būtų atskleista, arba jeigu yra teisinis pagrindas arba įgaliojimas tai daryti. EDAPP ragina teisės aktų leidėją į siūlomą direktyvą įtraukti panašią nuostatą.

⁽¹⁴⁾ Europos Tarybos rekomendacijos Rec(2006) 8 10.8 punktas.

⁽¹⁵⁾ Žr., pvz., Jungtinių Tautų konvencijos dėl teisingumo ir paramos nusikaltimų aukoms ir piktnaudžiavimo projekto 5 straipsnio 2 dalies g punktą, 6 straipsnį, 8 straipsnio 6 dalies g punktą; 2005 m. kovo 2 d. Ministrų Komiteto patvirtintų rekomendacijų dėl teroro aktų aukų apsaugos VIII dalį; Rekomendacijų dėl teisingumo nukentėjusiems vaikams ir nusikaltimų liudytojams, ECOSOC Res 2005/20, 2005 m., 8 dalies a punktą, 26–28 dalis.

⁽¹⁶⁾ Tai atitinka 21 straipsnyje įtvirtintą požiūrį dėl pažeidžiamų aukų teisės į apsaugą nagrinėjant baudžiamąją bylą.

2.1.2. *Privatumas ir žiniasklaida*

16. 23 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta, kad „valstybės narės skatina žiniasklaidą vykdyti savireguliacijos priemones, kad būtų apsaugotas aukų privatumas, asmens neliečiamybė ir asmens duomenys“. Šiuo atveju pasiūlyme vėl įtvirtinamas minimalistinis požiūris, paprasčiausiai pateikiant nuorodą į savireguliacijos priemonę.
17. EDAPP supranta priežastis, dėl kurių šiuo klausimu laikomasi atsargaus požiūrio, ir iš esmės sutinka su Komisijos požiūriu. Žiniasklaidos ir privatumo sąsaja yra labai subtili ir sudėtinga. Tai taip pat yra sritis, kurioje, atsižvelgiant į ES pagrindinių teisių chartijoje ir Europos žmogaus teisių konvencijoje nustatytas ribas, skirtingos tradicijos ir valstybių narių kultūrų skirtumai gali atlikti svarbų vaidmenį. Šis požiūris, atrodytu, suderinamas su dabartine duomenų apsaugos sistema (Direktyvos 95/46/EB 9 straipsnis), kurioje valstybėms narėms paliekama šiek tiek laisvės tvarkant duomenis žurnalistiniais sumetimais arba meninės ar literatūrinės raiškos tikslais veikti savo nuožiūra⁽¹⁷⁾.
18. Savireguliacijos klausimu EDAPP įsitikinęs, kad ši priemonė gali atlikti svarbų vaidmenį suderinant privatumą ir saviraiškos laisvę. Be to, 23 straipsnio 2 dalyje atsispindi Rekomendacijoje Rec(2006) 8 įtvirtintas požiūris, kurio laikantis taip pat teigiama, kad, siekiant apsaugoti aukų privatumą ir asmens duomenis, valstybės turėtų skatinti žiniasklaidą pavirtinti ir gerbti savireguliacijos priemones⁽¹⁸⁾. Savireguliacijos priemonės taip pat gali būti derinamos su pagrindinėmis nacionalinėmis nuostatomis, tačiau šios nuostatos turėtų atitikti Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką dėl Europos žmogaus teisių konvencijos 10 straipsnio⁽¹⁹⁾.

2.1.3. *Konkreči informacija ir teisė susipažinti su duomenimis*

19. EDAPP pažymi, kad siūlomos direktyvos 3 straipsnyje, kuriame reglamentuojama teisė gauti informaciją nuo pirmo kontakto su kompetentinga institucija, nėra minima su duomenų apsauga susijusi informacija. Siekiant užtikrinti tinkamą aukų asmens duomenų apsaugą, jos turėtų tinkamu laiku gauti visą reikalingą informaciją, leidžiančią joms visiškai suprasti jų asmens duomenų tvarkymo būdus.
20. Todėl EDAPP rekomenduoja 3 straipsnyje pridėti papildomą nuostatą, kurioje būtų konkrečiai nurodoma, kad aukoms turėtų būti suteikta informacija apie tolesnį jų asmens duomenų tvarkymą pagal Direktyvos 95/46/EB 10 straipsnį. Be to, teisės aktų leidėjas galėtų apsvarstyti galimybę numatyti taisyklės dėl aukų galimybės susipažinti su savo asmens duomenimis ir kartu apsaugoti teisėtus interesus, susijusius su nusikalstamos veikos tyrimu ir baudžiamuoju persekiojimu.

2.1.4. *Aukų ir paramos tarnybų bendravimo konfidencialumas*

21. Siūlomoje direktyvoje pripažįstama nusikaltimų aukų teisė gauti paramą nuo nusikaltimo padarymo momento, per baudžiamosios bylos nagrinėjimą ir po jo, atsižvelgiant į aukų poreikius⁽²⁰⁾. Tam tikrų kategorijų aukoms, pvz., seksualinio smurto, nusikaltimų dėl lyties, rasinės neapykantos, ar kitų neapykantos nusikaltimų aukoms arba terorizmo aukoms gali prireikti specialių paramos paslaugų⁽²¹⁾, įskaitant psichologinę paramą. Tokiais atvejais turi būti užtikrinama tinkama aukos ir paramos

⁽¹⁷⁾ Direktyvos 95/46/EB 9 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės numato išimtis ir nukrypimus, susijusius su duomenų tvarkymu vien tik žurnalistiniais sumetimais arba meninės ar literatūrinės raiškos tikslais, norint privatumo teisę suderinti su laisvę reikšti savo mintis ir įsitikinimus reglamentuojančiomis taisyklėmis.

⁽¹⁸⁾ Europos Tarybos rekomendacijos Rec(2006) 8 10.9 punktą.

⁽¹⁹⁾ EŽTK 10 straipsnio 2 dalyje leidžiami tik tokie saviraiškos laisvės apribojimai, kuriuos „nustato įstatymas“ ir kurie „demokratinėje visuomenėje yra būtini“ ginant konkrečius ir svarbius visuomenės interesus (pvz., valstybės saugumas, teritorinis vientisumas, kelio užkirtimas viešos tvarkos pažeidimams ir nusikaltimams, sveikatos ir moralės apsauga) arba siekiant apsaugoti kitų asmenų garbę ir teises. Savo nuomonėje byloje *Satakunnan* (byla C-73/07, *Tietosuojavaltuuttetu prieš Satakunnan Markkinapörssi ir Satamedia*, Rink. 2008, p. I-9831), generalinė advokatė Kokott teisingai pažymėjo, kad „griežtas duomenų apsaugos taikymas galėtų gerokai apriboti laisvę reikšti mintis ir įsitikinimus. Tiriama žurnalistika būtų labai suvaržyta, jei visuomenės informavimo priemonės asmens duomenis galėtų tvarkyti arba paskelbti tik jam suteikus informaciją. Kita vertus, akivaizdu, kad visuomenės informavimo priemonės gali pažeisti atskirų asmenų privatų gyvenimą (17). Todėl turi būti rasta pusiausvyra“ (43 dalis).

⁽²⁰⁾ Žr. siūlomos direktyvos 13 konstatuojamąją dalį ir 7 straipsnį.

⁽²¹⁾ Ten pat.

paslaugas teikiančių specialistų bendravimo slaptumo apsauga. Priešingu atveju auka gali prarasti norą laisvai bendrauti su savo konsultantu. Todėl EDAPP palankiai vertina 7 straipsnyje nustatytą reikalavimą, kad paramos aukai paslaugos turi būti „konfidencialios“. Tačiau reikia paaikškinti tokio konfidencialumo taikymo sritį ir pasekmes.

22. Visų pirma siūlomoje direktyvoje nėra konkrečiai nustatyta, ar aukų bendravimas su paramos paslaugų teikėjais turėtų būti laikomas „privilegiuotu“, t. y. bylos nagrinėjimo metu bendravimas yra slaptas arba jo atskleidimas kitokiais būdais ribojamas. Paprastai taip būtų tuo atveju, jeigu paramos paslaugas teiktų pareigą išlaikyti profesinę paslaptį turintis sveikatos priežiūros specialistas. Tačiau galimi atvejai, kai paramą teikia ne tokie specialistai. Tuomet abejotina, ar auka būtų apsaugota nuo slapto bendravimo.
23. Todėl EDAPP rekomenduoja konkrečiai nurodyti, kad būtent tokių nusikaltimų aukos turėtų turėti teisę atsisakyti atskleisti informaciją apie konfidencialų savo ir paramos paslaugų teikėjo bendravimą viso teismo arba administracinio nagrinėjimo metu ir kad informaciją apie tokį bendravimą trečioji šalis gali atskleisti tik tuo atveju, jei ji su tuo sutinka. Paprastai tokios tvarkos turėtų būti laikomasi ir baudžiamosiose bylose, nepažeidžiant teisėtų ir pagrįstų interesų, susijusių su tyrimu arba baudžiamuoju persekiojimu (t. y. teisminėms institucijoms renkant būtinus įrodymus).

2.2. Reglamentas dėl apsaugos priemonių tarpusavio pripažinimo civilinėse bylose

2.2.1. Duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų taikymas

24. Kaip jau minėta, siūlomas reglamentas papildo EPO iniciatyvą dėl apsaugos priemonių pripažinimo baudžiamosiose bylose. Kadangi siūlomas reglamentas yra susijęs su teisiniu bendradarbiavimu tarpvalstybinio pobūdžio civilinėse bylose⁽²²⁾, jo taikymo sritis sutampa su ankstesniojo pirmojo ramsčio taikymo sritimi, taip pat su Direktyvos 95/46/EB taikymo sritimi⁽²³⁾. To nebuvo galima pasakyti apie EPO iniciatyvą.
25. Todėl EDAPP rekomenduoja bent jau konstatuojamosiose pasiūlymo dalyse įtraukti nuorodą į Direktyvą 95/46/EB, kurioje būtų nustatyta, kad pagal reglamentą tvarkomų asmens duomenų apsauga turėtų būti užtikrinama laikantis Direktyvą 95/46/EB įgyvendinančių nacionalinių įstatymų.

2.2.2. Pavojų keliančiam asmeniui teikiama informacija

26. Pagal siūlomo reglamento 5 straipsnį kitoje valstybėje narėje apsaugos priemone norinti remtis šalis kompetentingoms institucijoms pateikia pažymą. Pažyma išduodama naudojant siūlomo reglamento priede nustatytą standartinę formą. Priede pateikiami asmens duomenys apie saugomą asmenį ir apie pavojų keliantį asmenį, pvz., jų tapatybė ir buvimo vieta, ir apsaugos priemonės aprašymas. EDAPP pripažįsta, kad pagal priedo reikalavimus pažymoje pateikiami asmens duomenys, atsižvelgiant į jų surinkimo tikslus, yra tinkami, reikalingi ir nepertekliniai.
27. Vis dėlto iš pasiūlymo nėra pakankamai aišku, kokie saugomo asmens duomenys bus perduodami pavojų keliančiam asmeniui, visų pirma pagal 13 straipsnį⁽²⁴⁾. Šiuo atveju EDAPP mano, kad pavojų keliantis asmuo turėtų gauti tik tuos asmens duomenis, kurie yra neišvengiamai būtini priemonei vykdyti. Be to, atliekant tokį perdavimą turėtų būti visais būdais stengiamasi neatskleisti atitinkamo saugomo asmens adreso arba kitos kontaktinės informacijos⁽²⁵⁾. Tokį apribojimą reikėtų nurodyti 13 straipsnio tekste.

⁽²²⁾ Žr. SESV 81 straipsnį, t. y. EB sutarties buvusį 65 straipsnį.

⁽²³⁾ Direktyva 95/46/EB netaikoma tvarkant asmens duomenis, kai yra užsiimama tokia veikla, kuri nepatenka į Bendrijos teisės taikymo sritį, kaip antai veikla, kuri numatyta Europos Sąjungos sutarties V ir VI antraštinėse dalyse, taip pat kai atliekamos tvarkymo operacijos, susijusios su visuomenės saugumu, gynyba, valstybės saugumu ir su valstybės veiksmais baudžiamosios teisės srityje (žr. direktyvos 3 straipsnį).

⁽²⁴⁾ 13 straipsnyje reglamentuojamos su informacija susijusios pareigos pavojų keliančiam asmeniui.

⁽²⁵⁾ Šiuo klausimu žr. pirmiau cituotos 2010 m. spalio 5 d. EDAPP nuomonės dėl Europos apsaugos orderio ir Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose 45–49 dalis.

3. IŠVADOS

28. EDAPP palankiai vertina politikos uždavinius, kurių siekiama dviem aptariamais pasiūlymais, ir iš esmės pritaria Komisijos požiūriui. Nepaisant to, jis mano, kad aukų privatumo ir asmens duomenų apsauga siūlomoje direktyvoje tam tikrais atžvilgiais galėtų būti sugriežtinta ir paašikinta.
29. Siūlomoje direktyvoje, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos reikalavimai, EDAPP teisės aktų leidėjui pataria:
- į 23 straipsnį įtraukti bendrą nuostatą dėl privatumo ir asmens duomenų apsaugos, kurioje būtų nustatyta, kad valstybės narės visais būdais užtikrina aukų privataus ir šeimos gyvenimo apsaugą ir saugo aukų asmens duomenis nuo pirmo kontakto su valstybės institucijomis, per bet kokį bylos nagrinėjimą ir po jo. Be to, dabartinė 23 straipsnio 1 dalis turėtų būti pakeista taip, kad leistų teisminėms institucijoms patvirtinti apsaugos priemones ir „vykdant nusikalstamos veikos tyrimą“,
 - 23 straipsnio 1 dalyje konkrečiai nurodyti sąrašą būtinausių priemonių (kaip aptarta 14 dalyje), kurias teisminės institucijos gali patvirtinti, kad apsaugotų aukų ir jų šeimos narių privatumą ir atvaizdą,
 - numatyti, jog valstybės narės reikalauja, kad visos su aukomis bendraujančios institucijos patvirtintų aiškias taisykles, kuriomis vadovaudamosi jos galėtų iš aukos gautą arba su ja susijusią informaciją trečiajai šaliai atskleisti tik tuo atveju, jei auka aiškiai sutinka, kad tokia informacija būtų atskleista, arba jeigu yra teisinis pagrindas ar įgaliojimas tai daryti,
 - į 3 straipsnį įtraukti reikalavimą teikti aukoms informaciją apie tolesnį jų asmens duomenų tvarkymą pagal Direktyvos 95/46/EB 10 straipsnį ir apsvarstyti galimybę įtraukti konkrečias nuostatas dėl teisės susipažinti su savo asmens duomenimis,
 - paašikinti paramos aukai tarnybų teikiamoms paslaugoms pagal 7 straipsnį taikomą konfidencialumo reikalavimą, konkrečiai nurodant, kad auka turi teisę bet kokio teismo ar administracinio nagrinėjimo metu atsisakyti atskleisti konfidencialią bendravimo su paramos paslaugų teikėju informaciją ir kad tokio bendravimo informaciją trečioji šalis iš esmės gali atskleisti tik tuo atveju, jei ji su tuo sutinka (visų pirma žr. 22–23 dalis).
30. Siūlomame reglamente dėl apsaugos priemonių tarpusavio pripažinimo civilinėse bylose EDAPP teisės aktų leidėjui pataria:
- bent jau konstatuojamosiose pasiūlymo dalyse įterpti nuorodą į Direktyvą 95/46/EB, nurodant, kad pagal reglamentą tvarkomų asmens duomenų apsauga turėtų būti užtikrinama laikantis Direktyvą 95/46/EB įgyvendinančių nacionalinių įstatymų,
 - 13 straipsnyje aiškiai nurodyti, kad pavojų keliantis asmuo turėtų gauti tik tuos asmens duomenis, kurie yra neišvengiamai būtini priemonei vykdyti. Atliekant tokį perdavimą turėtų būti visais būdais stengiamasi neatskleisti atitinkamo saugomo asmens adreso arba kitos kontaktinės informacijos.

Priimta Briuselyje 2011 m. spalio 17 d.

Giovanni BUTTARELLI
*Europos duomenų apsaugos priežiūros
pareigūno padėjėjas*